

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een politieambtenaar van het regionale politiekorps Groningen hem tijdens het afnemen van een blaastest op 22 december 2007 op het politiebureau heeft geslagen, zonder dat verzoeker daartoe aanleiding gaf.

Verzoeker klaagt er tevens over dat de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen verzoeker noch zijn advocaat in de gelegenheid heeft gesteld om aanwezig te zijn bij de tweede hoorzitting van 2 december 2008 waar de politieambtenaar werd gehoord of anderszins op de verklaring van deze politieambtenaar te reageren.

Beoordeling

I. Ten aanzien van het slaan van verzoeker tijdens het afnemen van een blaastest op het politiebureau

Bevindingen

- 1. In de nacht van 21 op 22 december 2007 werd verzoeker tijdens een alcoholcontrole op de Turfsingel in Groningen staande gehouden en onderworpen aan een blaastest. Toen het ademtestapparaat een A-indicatie liet zien, is verzoeker door politieambtenaar K. en een collega-politieambtenaar aangehouden op verdenking van het rijden onder invloed van alcohol. Verzoeker werd overgebracht naar het politiebureau aan de Rademarkt voor een vervolgademanalyse.**
2. Op het politiebureau werd verzoeker voorgeleid aan de hulpofficier van justitie. Daarna werd hij overgebracht naar de ruimte waar het ademanalyseapparaat staat. Deze ruimte is ongeveer 3.60 m bij 2.20 m. In de kamer staan een bureau, twee stoelen en een kast.
3. Omstreeks 1:30 uur werd een ademanalyse afgenomen. Zowel verzoeker als ambtenaar K. die de blaastest afnam, verklaren dat verzoeker op een gegeven moment plotseling ging staan en dat K. verzoeker toen heeft geslagen. Over de precieze aanleiding voor de slag en de manier en intensiteit ervan lopen de verklaringen van verzoeker en de betrokken politieambtenaar uiteen. De ademanalyse kon niet worden voltooid omdat verzoeker zijn medewerking opzegde. Na de slag werd verzoeker door de politieambtenaren die buiten de ruimte gereed stonden in de zogenaamde 'opbrenggreep' naar de passantenruimte gebracht.
4. Op 4 februari 2008 heeft verzoeker, door tussenkomst van zijn advocaat, een klacht ingediend bij het regionale politiekorps Groningen. Hij klaagde over de hardhandige manier waarop hij was aangehouden en overgebracht naar het politiebureau, over het gebruik van handboeien en over een vuistslag die hij kreeg tijdens het afnemen van de blaastest op het politiebureau.

5. In navolging van het advies van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen, verklaarde de korpsbeheerder op 9 januari 2009 de klacht van verzoeker ongegrond. De Klachtencommissie gaf in zijn advies aan dat zij zich kon voorstellen dat K. in een reflex en ter onmiddellijke afwering van verzoeker had gereageerd met een klap. De korpsbeheerder sloot zich hierbij aan met dien verstande dat de korpsbeheerder in zijn reactie van 8 mei 2009 aangaf dat K. had geslagen met de bedoeling om het dreigende geweld van verzoeker te voorkomen en verzoeker te kalmeren.

6. Tegen verzoeker is proces-verbaal opgemaakt wegens weigering om medewerking te verlenen aan een ademanalyse (artikel 163 lid 2 Wegenverkeerswet 1994), wegens wederspanning bij de aanhouding en wegens het niet hebben van een geldig rijbewijs (artikel 107 Wegenverkeerswet). De politierechter heeft verzoeker op 2 juli 2008 veroordeeld voor deze feiten. De uitspraak is op 17 juli 2008 onherroepelijk geworden.

7. Op 13 februari 2009 diende verzoeker een klacht in bij de Nationale ombudsman.

De klacht richt zich op de slag van politieambtenaar K. en de wijze waarop de Klachtencommissie onderzoek heeft gedaan naar de klacht van verzoeker.

8. In zijn reactie van 8 mei 2009 schreef de korpsbeheerder dat hij geen aanleiding zag om op zijn eerdere beslissing van 9 januari 2009 ten aanzien van het eerste klachtonderdeel terug te komen.

9. Gezien de gebeurtenissen op straat, waren er spanningen tussen verzoeker en K. K. heeft er toch voor gekozen om zelf de ademanalyse bij verzoeker uit te voeren. Hij verklaarde hierover dat hij de indruk had gekregen dat verzoeker na zijn voorgeleiding rustiger was geworden en dat het op dat moment erg druk was waardoor hij geen mogelijkheid had gezien om een andere gecertificeerde collega te vragen. Wel blijkt uit zijn verklaring tegen de klachtencommissie dat K. zich ervan bewust was dat de blaastest op het politiebureau mogelijk niet normaal zou verlopen. K had daarom een aantal collega's gevraagd om buiten de analyseruimte een oogje in het zeil te houden.

10. Het wordt tussen partijen niet betwist dat K. verzoeker heeft geslagen. De intensiteit van de slag wordt wel betwist. Verzoeker heeft aangegeven dat politieambtenaar K. hem hard met zijn vuist tegen het hoofd heeft geslagen. K. stelt daarentegen dat hij verzoeker een klap met de vlakke hand tegen de zijkant van het gezicht heeft gegeven. In het kader van de interne klachtbehandeling zijn de volgende verklaringen afgelegd over het slaan door K.

11. Verzoeker geeft aan dat hij tijdens de ademanalyse ging staan. Hij heeft tegen K. gezegd: 'Ik ben niet bang voor jou'. Verzoeker geeft aan dat K. zo boos werd dat hij hem met zijn vuist hard tegen het hoofd sloeg. Verzoeker geeft aan dat hij hierbij ten val kwam. Verzoeker is van mening dat hij ten onrechte is geslagen.

12. K. verklaarde dat verzoeker in de ademanalyseruimte plotseling opstond en probeerde hem aan te vallen. In het proces verbaal dat op 15 januari 2008 door de betrokken politieambtenaren is opgemaakt over de gebeurtenissen, verklaarde K.:

"Op dat moment zag ik dat de verdachte mij zou gaan slaan. Ik zag dat hij 'uithaalde' met één van zijn tot vuisten gebalde handen. Voordat hij mij kon raken, gaf ik hem in een reflex een tik met de vlakke hand tegen de linkerzijde van zijn gezicht, waardoor hij zichtbaar schrok en uit balans raakte."

13. De politieambtenaren Ka., S. en N. die op verzoek van K. buiten de ademanalyseruimte stonden, verklaarden onder meer dat zij zagen en hoorden dat verzoeker kwaad werd toen K. hem erop aansprak dat hij moest meewerken. Verzoeker schreeuwde en schold tegen K. Verzoeker maakte hem uit voor racist. Eén van de politieambtenaren (N.) verklaarde dat verzoeker bedreigingen tegen K. had horen uiten, onder andere in het Engels 'ik ga je bijten'. De politieambtenaren verklaarden dat zij zagen dat verzoeker plotseling opstond en een dreigende houding aannam. K. zat toen nog achter de tafel waarop het analyseapparaat stond. Verzoeker stond op slechts een meter afstand van K. Volgens de politieambtenaren stond K. toen ook op en gaf hij verzoeker met de vlakke hand een klap in het gezicht.

14. Uit het overgelegde materiaal blijkt dat er verschillende verklaringen zijn gegeven voor de klap die K. aan verzoeker gaf. K. heeft echter steeds verklaard dat hij vanuit een reflex handelde. In het proces-verbaal van 15 januari 2008 verklaarde K. dat:

"Voordat hij mij kon raken, gaf ik hem in een reflex, een tik met de vlakke hand (...), waardoor hij zichtbaar schrok en uit balans raakte."

Uit het advies van de Klachtencommissie blijkt dat K. aan de commissie heeft verklaard dat hij in een reflex en ter afwering van verzoeker hem een klap had gegeven. K. verklaarde ook aan de Klachtencommissie dat hij in de 34 jaar dat hij bij de politie werkt, veel te maken heeft gehad met geweld door burgers. K. gaf aan het geweld niet op te zoeken, maar dat het, bij dreigende escalatie, een tweede natuur van hem was geworden om onmiddellijke agressie af te weren. K. vertelde dat hij geen zin had om weer het slachtoffer te worden van geweld door een burger. Hij had puur in een reflex een klap gegeven.

15. Volgens K. probeerde verzoeker hem aan te vallen door met één van zijn vuisten uit te halen naar K. Voordat verzoeker hem kon raken, had K. hem een klap gegeven. De politieambtenaren die buiten de ruimte stonden, verklaarden dat verzoeker een 'dreigende houding' aannam. Verzoeker ontkende dat hij K. heeft geprobeerd te slaan. Volgens hem was dat onmogelijk vanwege zijn net geopereerde pols.

16. Uit het onderzoek komt naar voren dat de politieambtenaren die buiten de analyseruimte stonden snel in de kamer waren, doordat de deur van de kamer openstond,

nadat verzoeker was geslagen om hem in de opbrenggreep terug te brengen naar de passantenruimte.

Beoordeling

17. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op onaantastbaarheid van het lichaam is een grondrecht dat door de Grondwet en verdragen wordt beschermd (zie Achtergrond, onder 1.). Het gebruik van fysiek geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit recht. Een politieambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening is, is echter bevoegd geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is en een minder ingrijpend middel niet voor handen is (zie Achtergrond, onder 2.). Het geweld moet met andere woorden redelijk en gematigd zijn. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf.

Rechtmatige uitoefening bediening

18. Politieambtenaar K. was in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening. Hij was als gecertificeerde ambtenaar belast met het afnemen van een blaastest bij verzoeker. Eerder op de avond had hij verzoeker aangehouden op verdenking van rijden onder invloed van alcohol. Na de voorgeleiding van verzoeker aan de hulpofficier, vond de blaastest plaats. De vraag waar het om draait is of het door K. gebruikte geweld noodzakelijk was in de concrete omstandigheden.

Soort geweld

19. De Nationale ombudsman is van oordeel dat onvoldoende aannemelijk is geworden dat verzoeker een vuistslag tegen zijn hoofd heeft gekregen. Een vuistslag tegen het hoofd kan (ernstig) letsel tot gevolg hebben. Verzoeker heeft niet gesteld of aangetoond dat hij letsel heeft opgelopen. De politieambtenaren Ni. en R. hebben verzoeker de volgende ochtend gehoord over het incident in de ademanalyseruimte. Zij verklaarden geen uitwendig letsel of zwelling op of aan het hoofd van verzoeker te hebben gezien. De verklaringen van de politieambtenaren die getuige waren van het incident geven aan dat K. verzoeker een klap met de vlakke hand tegen de wang heeft gegeven. Alles overziend gaat de Nationale ombudsman ervan uit dat K. verzoeker een klap met de vlakke hand in het gezicht heeft gegeven, en niet een vuistslag tegen het hoofd.

Noodzaak

20. Een klap in het gezicht zal meestal minder ernstig zijn dan een vuistslag tegen het hoofd. Dit laat echter onverlet dat de klap alleen toelaatbaar was wanneer deze noodzakelijk was in de gegeven omstandigheden. Een klap in het gezicht kan slechts in uitzonderlijke situaties aanvaardbaar worden geacht. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman deed zich een dergelijke situatie in dit geval niet voor. Voor dit oordeel is het

volgende van belang.

21. De verhouding tussen K. en verzoeker is een belangrijke factor. Hierbij zijn een aantal omstandigheden van belang. Verzoeker is veroordeeld wegens wederspanning bij zijn aanhouding. Verschillende aanwezige politieambtenaren hebben verklaard dat verzoeker die avond/nacht opstandig en vervelend gedrag vertoonde. Niet alleen op straat, maar ook op het politiebureau.

Het staat vast dat K. een voorgeschiedenis met verzoeker had vanwege de gebeurtenissen op straat. Hierdoor bestonden er al spanningen tussen K. en verzoeker. K. had daarom een aantal collega's gevraagd om buiten de analyseruimte een oogje in het zeil te houden. Zij bevonden zich bij de deuropening van de analyseruimte. De Nationale ombudsman is van oordeel dat K. zich daarmee voldoende heeft ingespannen om de objectiviteit van de blaastest te waarborgen.

22. De vraag dient zich aan waarom K. verzoeker een klap gaf. Gelet op de, consistente, verklaringen van K. acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat K. in een reflex heeft uitgehaald naar verzoeker.

Tussen partijen wordt niet betwist dat verzoeker tijdens de ademanalyse plotseling ging staan, terwijl K. nog achter de tafel zat. Hoewel de Nationale ombudsman er begrip voor heeft dat deze situatie door K. als bedreigend werd ervaren, mede door de kleine ruimte waarin beiden zich bevonden en de geringe afstand tussen hen, is de Nationale ombudsman van oordeel dat K. op basis van het eerdere gedrag van verzoeker alerter had moeten zijn op iedere verandering in verzoekers gedrag en een eventuele dreiging die daaruit zou ontstaan. De Nationale ombudsman kan zich op basis van het voorgaande niet aan de indruk onttrekken dat K. onvoldoende voorbereid was op het incident. Van K. had mogen worden verwacht dat hij controle over de situatie had. En over zijn eigen reactie hierop. Een reflexmatige beweging is een onbewuste handeling, ingegeven door de emotie van het moment. Van een politieambtenaar mag de professionaliteit worden verwacht dat hij zich in een dergelijke, moeilijke, situatie weet te beheersen. Ook wanneer het zou zijn gegaan zoals de korpsbeheerder in zijn reactie van 8 mei 2009 aangeeft, namelijk dat K. verzoeker bewust een klap in het gezicht gaf om hem te kalmeren, dan nog is dat in de gegeven omstandigheden niet een aanvaardbare reactie van een politieambtenaar.

23. De Nationale ombudsman is van oordeel dat voor K. alternatieve reacties mogelijk waren. Of verzoeker daadwerkelijk naar K. heeft uitgehaald, heeft de Nationale ombudsman niet kunnen vaststellen. Mocht verzoeker K. hebben geprobeerd te slaan, dan ligt het in de rede dat K. niet direct zelf overging tot het gebruik van fysiek geweld, maar eerst op een andere wijze de dreiging had gepareerd, bijvoorbeeld door naar achteren te stappen, richting de open deur waar zijn collega's stonden, of door de vuist van klager af te weren. Hierbij merkt de Nationale ombudsman op dat een tafel tussen K. en verzoeker stond. Tegelijkertijd had de bijstand van de andere politieambtenaren kunnen worden

ingeroepen.

Geweldmelding

24. De Nationale ombudsman wijst er ook op dat K. van het geweld - nu er was geslagen - schriftelijk melding had moeten maken aan zijn meerdere. Niet is gebleken dat hij dat heeft gedaan.

Conclusie

25. De Nationale ombudsman is van oordeel dat het door K. gebruikte geweld niet noodzakelijk was en niet in een redelijke verhouding stond tot het doel. Onder deze omstandigheden concludeert de Nationale ombudsman dat met het optreden van K. en het daarbij gehanteerde geweld het grondrecht op de onaantastbaarheid van het lichaam onvoldoende is gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van het niet in de gelegenheid stellen van verzoeker of zijn advocaat om aanwezig te zijn bij het horen van politieambtenaar K. of anderszins op de verklaringen van deze politieambtenaar te reageren.

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat hij noch zijn advocaat in de gelegenheid zijn gesteld om te reageren op de verklaring van politieambtenaar K. zoals afgelegd op de tweede hoorzitting van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen op 2 december 2008.

2. Verzoeker geeft aan dat hij noch zijn advocaat zijn uitgenodigd voor de hoorzitting van 2 december 2008 waar politieambtenaar K. werd gehoord. Volgens verzoeker werd hem hierdoor de mogelijkheid onthouden om te reageren op de verklaring van K. Verzoeker geeft aan dat hij noch zijn advocaat in de gelegenheid zijn gesteld om later op de verklaring van politieambtenaar K. te reageren, nu de klachtencommissie het verslag van de tweede hoorzitting niet heeft toegestuurd.

3. De voorzitter van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen gaf in zijn reactie van 28 mei 2009 aan dat de Commissie na de eerste hoorzitting op 26 augustus 2008, op basis van de verklaringen van verzoeker en van politieambtenaren Ka. en Ko. alsmede op basis van het onderzoeksrapport van de politie een nagenoeg volledig beeld had van hetgeen zich zowel op straat als in de ruimte op het politiebureau waarin de ademanalyse werd afgenomen, had afgespeeld. Het enige dat volgens de voorzitter ontbrak was politieambtenaar K. de gelegenheid te bieden om gebruik te maken van zijn recht om door de Commissie te worden gehoord. Politieambtenaar K. kon wegens ziekte

niet aanwezig zijn op de hoorzitting van 26 augustus 2008.

4. De voorzitter gaf in zijn reactie aan dat er geen verplichting bestaat om partijen in elkaars aanwezigheid te horen. De voorzitter gaf aan dat de Klachtencommissie daarvan had afgezien, omdat het wederom uitnodigen van verzoeker en zijn advocaat, naar alle waarschijnlijkheid, geen toegevoegde waarde zou hebben. Verder was de Klachtencommissie gebleken dat politieambtenaar K. op de hoorzitting van 2 december 2008 hetzelfde verklaarde als in zijn verklaring op schrift in het kader van het onderzoek naar de klacht. Daarom achtte de Klachtencommissie het volgens de voorzitter niet nodig om verzoeker de gelegenheid te bieden om te reageren op het verslag van de tweede hoorzitting. Volgens de voorzitter had verzoeker al op de eerste hoorzitting de mogelijkheid gehad om te reageren op datgene wat politieambtenaar K. op schrift had verklaard. De voorzitter achtte dit klachtonderdeel ongegrond.

5. Verzoeker, bij monde van zijn advocaat, geeft in zijn reactie van 16 juni 2009 op het oordeel van de voorzitter aan dat het in het kader van een zorgvuldige behandeling van de zaak voor de hand had gelegen om partijen in aanwezigheid van elkaar te horen. Toen dat niet was gebeurd, had het volgens de advocaat voor de hand gelegen om haar/verzoeker in de gelegenheid te stellen om te reageren op wat politieambtenaar K. naar voren had gebracht. De advocaat vindt het niet passend bij de onafhankelijke positie van de Klachtencommissie dat zij bij voorbaat had besloten dat wat verzoeker naar voren had willen brengen niet nodig was voor de beoordeling van de klacht. De advocaat is van mening dat de verklaringen van partijen die zijn afgelegd in verschillende stadia van de klachtprocedure verschillend dienen te worden behandeld. Zij acht het niet correct dat de Klachtencommissie de verklaring van ambtenaar K., afgelegd op de tweede hoorzitting, heeft vergeleken met diens eerdere schriftelijke verklaring, om vervolgens tot de conclusie te komen dat er geen verschillen waren. Ook vindt de advocaat het onjuist dat de Commissie toen besloot om de verklaring van verzoeker, afgelegd op de eerste hoorzitting, gelijk te stellen met een reactie op wat ambtenaar K. op de tweede hoorzitting naar voren had gebracht. Zelfs als verzoeker inderdaad geen nieuwe feiten of standpunten naar voren zou hebben gebracht, getuigt deze aanpak naar de mening van de advocaat niet van een zorgvuldige behandeling van de klacht.

Beoordeling

6. Het vereiste van hoor en wederhoor houdt in dat overheidsinstanties bij de voorbereiding van een handeling of beslissing betrokkenen die daarbij een belang hebben in staat stellen te worden gehoord. Het beginsel van hoor en wederhoor is een belangrijk onderdeel van een behoorlijke en inhoudelijke klachtafhandeling. Het beginsel betekent dat elke van de bij de klacht betrokken partijen de gelegenheid krijgt zijn standpunt naar voren te brengen, en dat vervolgens elke partij de mogelijkheid wordt geboden om te reageren op hetgeen de andere partij over de klacht naar voren heeft gebracht.

7. Een behoorlijke klachtbehandeling vereist dat een overheidsinstantie betrokkenen in de gelegenheid moet stellen om voor hun belangen op te komen. Hiervan is sprake als de overheidsinstantie de klager en degene op wie de klacht betrekking heeft in de gelegenheid stelt te worden gehoord. Op deze wijze wordt het vertrouwen in de onbevooroordeeldheid van de klachtbehandelende instantie gewaarborgd. Horen is ook om andere redenen van belang. Horen kan ertoe dienen nadere informatie te verkrijgen. Tevens kan het de waarheidsvinding dienen. Verder is het van belang dat partijen in de gelegenheid worden gesteld om op elkaars standpunt te reageren. Horen in een klachtprocedure dient dan ook uitgangspunt te zijn.

Horen van partijen

8. Het wordt niet betwist dat beide partijen in de procedure voor de klachtencommissie zijn gehoord.

9. De Nationale ombudsman benadrukt dat er geen wettelijke verplichting bestaat om partijen in elkaars aanwezigheid te horen. Het is aan de overheidsinstantie overgelaten om te beoordelen of het gewenst is om de beklagde medewerker in het bijzijn van verzoeker te horen. Dat neemt niet weg, dat het naar het oordeel van de Nationale ombudsman in bepaalde gevallen gewenst kan zijn dat de betrokken medewerker aanwezig is op de hoorzitting. Daarvan is in dit geval echter niet gebleken. Verzoeker heeft niet aannemelijk gemaakt waarom het wel noodzakelijk zou zijn geweest. De beslissing van de Klachtencommissie om verzoeker en zijn advocaat niet uit te nodigen voor de tweede hoorzitting acht de Nationale ombudsman niet in strijd met het vereiste van hoor en wederhoor.

Wederhoor

10. Indien partijen apart van elkaar worden gehoord, dient te worden voldaan aan het vereiste dat betrokkenen in de gelegenheid worden gesteld op elkaars standpunten te reageren. Uit het onderzoek van de Nationale ombudsman komt naar voren dat verzoeker en zijn advocaat de mogelijkheid hadden om te reageren op eerdere verklaringen van K., die waren afgelegd in het kader van het klachtonderzoek door de politie en de bevindingen van dat onderzoek. Dat betekent dat op dit punt is voldaan aan de verplichting tot wederhoor. Vervolgens heeft de voorzitter van de Klachtencommissie een afweging gemaakt of het noodzakelijk was om verzoeker te laten reageren op de verklaring van K. op de tweede hoorzitting. Een inhoudelijke beoordeling van de verschillende verklaringen van K. heeft de voorzitter tot de conclusie gebracht dat K. geen feiten aanvoert die de gedraging in een andere daglicht plaatsen zodat er geen reden was verzoeker daarover zijn visie te laten geven. Wederhoor is dan geen vereiste. Na bestudering van de schriftelijke en mondelinge verklaringen van K. komt de Nationale ombudsman tot hetzelfde oordeel als de voorzitter. Bovendien heeft verzoeker noch zijn advocaat in het kader van het onderzoek door de Nationale ombudsman aangevoerd dat K. nieuwe feiten

naar voren heeft gebracht op de tweede hoorzitting. De Nationale ombudsman acht de beslissing van de voorzitter niet in strijd met het vereiste van hoor en wederhoor.

Verslag hoorzitting

11. Verzoeker stelt dat hij geen afschrift heeft gekregen van het verslag van de tweede hoorzitting. Dit klachtonderdeel toetst de Nationale ombudsman aan het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking. Dit vereiste houdt in dat overheidsinstanties burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht dient de Klachtencommissie de overheidsinstantie een afschrift te sturen van haar advies en de bevindingen van het onderzoek. Een apart verslag van de hoorzitting behoeft niet te worden opgesteld indien het verhandelde op de hoorzitting is vermeld in het advies. In de onderhavige zaak is hetgeen K. heeft verklaard op de hoorzitting van 2 december 2008 uitvoerig weergegeven in het advies van de klachtencommissie. Daarom is naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Groningen, is

gegrond ten aanzien van:

- het geven van een klap in het gezicht van verzoeker, wegens schending van het vereiste dat grondrechten worden gerespecteerd, in dit geval het recht op onaantastbaarheid van het lichaam.

ongegrond ten aanzien van:

- de klachtbehandeling door de klachtadviescommissie.

Onderzoek

Op 25 februari 2009 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer A. te Groningen, ingediend door mr. N.B. Swart te Groningen, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Groningen en van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Groningen respectievelijk van de voorzitter van de

klachtencommissie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Groningen verzocht op het eerste klachtonderdeel te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. De voorzitter van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen werd verzocht te reageren op het tweede klachtonderdeel.

De korpsbeheerder reageerde op 8 mei 2009.

De voorzitter van de klachtencommissie reageerde op 28 mei 2009.

Verzoeker, althans zijn advocaat, is in de gelegenheid gesteld om te reageren op de reacties van de korpsbeheerder en de voorzitter van de klachtencommissie. De advocaat maakte hiervan gebruik op 16 juni 2009.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Groningen over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was.

Daarnaast werd politieambtenaar K. de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. K. maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De voorzitter van de Klachtencommissie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

De reactie van politieambtenaar K. gaf aanleiding het verslag op een feitelijk punt aan te vullen.

De advocaat van verzoeker en de korpsbeheerder gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Het verzoekschrift van A., ingediend door advocaat mr. N.B. Swart, van 13 februari 2009.

Het klachtdossier van de politie, met daarin, voor zover relevant:

- verschillende processen verbaal over het incident;

- verklaringen van betrokken politieambtenaren uit februari en maart 2008;
- het verslag van klachtbehandelaar Z. van 10 maart 2008.

Het advies van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen van 8 december 2008.

De beslissing van de beheerder van het regionale politiekorps Groningen van 9 januari 2009.

De reactie van de beheerder van het regionale politiekorps Groningen van 8 mei 2009.

De reactie van de voorzitter van de Klachtenadviescommissie voor de politieregio Groningen van 28 mei 2009.

De reactie van mr. Swart van 16 juni 2009.

Aantekening mondeling vonnis van de politierechter te Groningen.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Bepalingen inzake lichamelijke integriteit

Artikel 11 van de Grondwet

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

Artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)

"Niemand mag worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen."

Artikel 8 van EVRM

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is

in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen."

2. Artikel 8 van de Politiewet 1993

"1. De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf. (...) 5. De uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, dient in verhouding tot het beoogde doel redelijk en gematigd te zijn.

(...)"